Εκλογές 2023: Για να δώσουμε αποτελεσματικά τις επόμενες μάχες, να εποπτεύσουμε το πεδίο διεξαγωγής τους

Μαριάνα Τσίχλη, Γραμματέας ΛΑΕ –ΑΑ, μέλος της ΠΓ της ΑΡΑΣ

Το αποτέλεσμα των εκλογών του Ιουνίου επικύρωσε και εμβάθυνε τις μετατοπίσεις που καταγράφηκαν στις εκλογές του Μαΐου:

- Η ΝΔ του Μητσοτάκη αποκρυστάλλωσε την κυριαρχία της στο πολιτικό σκηνικό,
- η πτώση του ΣΥΡΙΖΑ δεν ανακόπηκε, αλλά διευρύνθηκε, ακυρώνοντας στο μεσοπρόθεσμο χρονικό διάστημα την ύπαρξη ενός αντίπαλου πόλου που να διεκδικεί την κυβερνητική εξουσία, ανεξάρτητα από το ποιες θα είναι οι εξελίξεις στο εσωτερικό του το επόμενο διάστημα,
- το ΠΑΣΟΚ δεν διεύρυνε περαιτέρω την επιρροή του, ενώ, ως ένα κόμμα πλήρως ελεγχόμενο από το κέντρα εξουσίας και με αντιφατικές πολιτικές στρατηγικές στο εσωτερικό του, δεν μπορεί να αποτελέσει μεσοπρόθεσμα ένα αντιπολιτευτικό πόλο που θα διεκδικεί την κυβερνητική εναλλαγή.

Συνολικά το αποτέλεσμα αποκρυσταλλώνει ενίσχυση της δεξιάς και της ακροδεξιάς και σημαντική ήττα της αριστεράς που αντανακλά, αλλά και παράγει ιδεολογικές και πολιτικές μετατοπίσεις.

Στις εκλογές του Ιουνίου, η δεξιά καταγράφει αθροιστικά σχεδόν 55% των ψήφων και, για πρώτη φορά μετά τη μεταπολίτευση, συνολικά αποτελεί την πλειοψηφία των ψηφισάντων. Η ανασυγκρότηση και η διεύρυνση της επιρροής της είναι εμφανής και σε απόλυτους αριθμούς. Παράλληλα, είναι ενδεικτική η επάνοδος της ακροδεξιάς και μάλιστα με τη μορφή της αυτοτελούς έκφρασης νεοναζιστικών, αλλά και σκοταδιστικών, ανορθολογικών μορφωμάτων. Η συνθήκη αυτή δεν μπορεί να αντισταθμιστεί ούτε με την ελάχιστη άνοδο του ΚΚΕ, ούτε με αναφορά στην αποχή. Από τα δεδομένα προκύπτει ότι η αποχή όλη αυτή την περίοδο έπληξε σε μικρότερο βαθμό το ευρύτερο μπλοκ της δεξιάς σε σχέση με το μπλοκ του κέντρου και της κεντροαριστεράς (που είχε και τις μεγαλύτερες διαχρονικά απώλειες) και της αριστεράς. Η μεγάλη αύξηση της αποχής τις τελευταίες δεκαετίες αντανακλά εν μέρει μία κρίση νομιμοποίησης των πολιτικών κομμάτων, δεν μπορεί όμως να επάγει πολιτική απονομιμοποίηση του κυβερνητικού κέντρου, παρά μόνο υπό την προϋπόθεση της ανόδου του λαϊκού κινήματος. Αντίθετα, η αποχή από την κοινοβουλευτική διαδικασία, όταν δεν συνοδεύεται από την αύξηση της συμμετοχής των λαϊκών μαζών σε πολιτικές πρακτικές αποτυπώνει

μία συντηρητική μετατόπιση.

Τα αίτια της επιτυχίας της ΝΔ

Ο βασικότερος παράγοντας της εκλογικής επιτυχίας της ΝΔ είναι η ευρύτερη κοινωνική αναδιάρθρωση που επέβαλαν τα μνημόνια και η σχετική επιτυχία της αστικής στρατηγικής να σταθεροποιήσει, έστω σε αισθητά χαμηλότερα επίπεδα από ότι πριν την κρίση, τον ελληνικό καπιταλισμό. Αυτή η διαδικασία παρήγαγε κερδισμένους (με αυξημένη πολιτική εκπροσώπηση) και χαμένους (με μειούμενη πολιτική εκπροσώπηση και παρουσία). Στο εκλογικό αποτέλεσμα συγχωνεύθηκαν κοινωνικές τάσεις όπως α) οι κοινωνικές αναδιαρθρώσεις που έχουν αλλάξει τον ταξικό συσχετισμό στους επιμέρους κοινωνικούς και εργασιακούς χώρους υπέρ του κεφαλαίου, β) η υποχώρηση των οργανωμένων μορφών του εργατικού και λαϊκού κινήματος, γ) η κατοχή του κρατικού μηχανισμού από τη ΝΔ και η αξιοποίησή του για τη σταθεροποίηση του κοινωνικού μπλοκ της αστικής τάξης με τα μικροαστικά στρώματα και τμήματα των εργατικών λαϊκών στρωμάτων, δ) η συστηματική προπαγάνδα υπέρ της κυβέρνησης από όλα τα μεγάλα ΜΜΕ, αλλά και την πλειοψηφία των «εναλλακτικών» μέσων ενημέρωσης.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η Ν.Δ. αξιοποίησε την χαλάρωση των περιορισμών του δημοσιονομικού πλαισίου λόγω της πανδημίας και της ευνοϊκής στάσης των ηγετικών κύκλων της ΟΝΕ, ώστε να διοχετεύσει σημαντικούς πόρους (ΕΣΠΑ, Ταμείο Ανάκαμψης, πλεονάσματα που είχε σωρεύσει ο ΣΥΡΙΖΑ, πρωτογενή πλεονάσματα), σταθεροποιώντας τις πολιτικές της εκπροσωπήσεις. Το μεγαλύτερο μέρος από τα κονδύλια αυτά κατευθύνθηκαν προς την αστική τάξη και τα ανώτερα μικροαστικά στρώματα. Ωστόσο, τμήμα τους διαχύθηκε και σε τμήματα της μικρής επιχειρηματικότητας και των αυτοαπασχολούμενων, ενώ σε ένα μικρό βαθμό συνέβαλαν στον περιορισμό των άμεσων επιπτώσεων της κρίσης για τα λαϊκά στρώματα. Σημαντικό ρόλο στην διατήρηση του εκλογικού της μπλοκ, παρά την επιθετική της πολιτική, τις μεγάλες αποτυχίες και τις υποκλοπές, έπαιξε ο ρόλος των μεγάλων ΜΜΕ που, για πρώτη φορά μετά την μεταπολίτευση, όλα υποστηρίζουν ένα μόνο κόμμα, ενώ η αξιωματική αντιπολίτευση δεν έχει κανένα ουσιαστικά έρεισμα σε αυτά. Έτσι, επιχειρήθηκε συντεταγμένα και με επιτυχία η ανασυγκρότηση της επιρροής της ΝΔ μετά τα Τέμπη, αλλά και όλη την περίοδο της διακυβέρνησης. Υπαρκτή, αλλά δευτερεύουσα, ήταν η επίδραση στο εκλογικό αποτέλεσμα των λαθών που έγιναν την προεκλογική περίοδο πρωτίστως, αλλά όχι μόνο, από το ΣΥΡΙΖΑ, που δημιούργησαν ανασφάλεια σε ένα τμήμα των ψηφοφόρων που επιδιώκουν «σταθερότητα και κανονικότητα».

Ρευστοποίηση του ΣΥΡΙΖΑ: από 2015 στο 2023

Στις εκλογές του Ιουνίου διευρύνθηκε η τάση της μεγάλης υποχώρησης του ΣΥΡΙΖΑ, με σωρευτική απώλεια άνω των 1,3 εκ. ψήφων από το 2015. Από αυτήν την απώλεια της περιόδου 2015 - 2023, μόνο ένα μικρό τμήμα κατευθύνθηκε προς τα αριστερά, ενώ ο κύριος όγκος στράφηκε είτε δεξιότερα, είτε προς την αποχή. Ειδικά την περίοδο 2019 – 2023, το συντριπτικά μεγάλο μέρος των απωλειών του ΣΥΡΙΖΑ στράφηκε προς τα δεξιά, ακόμα και στις εργατικές – λαϊκές συνοικίες και στα

κατ’ εξοχήν εργατικά τμήματά τους. Έτσι, ερμηνείες που εντοπίζουν την εκλογική ήττα του ΣΥΡΙΖΑ αποκλειστικά στην δεξιά στροφή του είναι υπεραπλουστευτικές και δεν επιβεβαιώνονται, στο βαθμό που δεν υπήρξε ουσιαστική ενίσχυση πολιτικών σχηματισμών στα αριστερά του. Ωστόσο, η ανατροπή του αποτελέσματος του δημοψηφίσματος και η νεοφιλελεύθερη μεταστροφή του ΣΥΡΙΖΑ αναμφίβολα διαμόρφωσε το υπόστρωμα για τις ιδεολογικές και πολιτικές τάσεις που καθόρισαν το τωρινό εκλογικό αποτέλεσμα.

Μία διαφορετική πορεία θα προϋπέθετε μία ριζικά διαφορετική επιλογή από την ηγετική ομάδα του ήδη από το πρώτο τρίμηνο του 2015, πολύ νωρίτερα από το δημοψήφισμα, οπότε είχαν διαμορφωθεί περαιτέρω αρνητικοί συσχετισμοί. Μία εναλλακτική πολιτική στρατηγική θα προϋπέθετε δεύτερες εκλογές και όχι συμμαχία με τους ΑΝΕΛ, διακοπή των διαπραγματεύσεων με την τρόικα, διακοπή της αποπληρωμής του χρέους, αξιοποίηση των υφιστάμενων διαθεσίμων και αναζήτηση άλλων διεθνών οικονομικών και πολιτικών συμμαχιών στον υπό διαμόρφωση άξονα των BRICS. Βέβαια, αποδείχθηκε ότι ο ΣΥΡΙΖΑ δεν είχε τα πολιτικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά, την οργανωτική διάρθρωση, τις σχέσεις με τα λαϊκά στρώματα και τις διεθνείς αναφορές ώστε να τεθεί επικεφαλής μίας λαϊκής ταξικής συμμαχίας για να καθοδηγήσει μία τέτοια σύγκρουση με το ελληνικό κεφάλαιο, τους κρατικούς μηχανισμούς, τα στρώματα στηρίγματα της αστικής τάξης και τον ιμπεριαλιστικό παράγοντα. Ο ΣΥΡΙΖΑ σαν σύνολο ήταν εντελώς πολιτικά, κοινωνικά και ιδεολογικά απροετοίμαστος για μία τέτοιας έκτασης ρήξη. Η εκλογική του άνοδος βασίστηκε στην κοινωνική δυσαρέσκεια και στην διάθεση ευρύτατων λαϊκών στρωμάτων για την επιβολή μίας διαφορετικής πολιτικής και της ανακοπής της ραγδαίας πτώσης του βιοτικού τους επιπέδου. Ωστόσο, αυτό το κοινωνικό ρεύμα είχε πολιτικά και ιδεολογικά όρια ως προς τα επίπεδα σύγκρουσης τα οποία θα ήταν διατεθειμένο να επωμιστεί. Ο ΣΥΡΙΖΑ αποτέλεσε μία ενδιάμεση και ταυτόχρονα βολική λύση. Από τη μια πλευρά κολακεύοντας προς όλες τις κατευθύνσεις ότι θα ήταν εύκολη μία διαπραγμάτευση με τα ευρωπαϊκά ιμπεριαλιστικά κέντρα για μία μεγάλη αλλαγή πολιτικής, χωρίς να είναι απαραίτητη κάποια μεγάλη σύγκρουση. Από την άλλη πλευρά, το γεγονός ότι ως κόμμα, σε όλη την προηγούμενη πορεία του ήταν, στις βασικές του κατευθύνσεις, προσανατολισμένο στο δυτικοευρωπαϊκό ιμπεριαλιστικό μπλοκ, απέδιδε ορισμένες εγγυήσεις, όχι μόνο στην αστική τάξη, αλλά και σε λαϊκά και μικροαστικά στρώματα που επιδίωκαν αλλαγή πολιτικής αλλά όχι συνολική ρήξη.

Μετά το 2015, όλες οι μερίδες της αστικής τάξης επεδίωξαν συντεταγμένα με τους μηχανισμούς τους να διαμορφώσουν όρους κυριαρχίας ενός μοναδικού πόλου στην πολιτική σκηνή και ταυτόχρονα έναν πολιτικό συσχετισμό με ένα μόνο κυρίαρχο κόμμα και δυο «μισά» κόμματα που, μεσοπρόθεσμα, δεν θα μπορούν να διεκδικήσουν την κυβερνητική εναλλαγή. Η επιθετική διαχείριση του ΣΥΡΙΖΑ από τα κέντρα εξουσίας αναδεικνύει ότι δεν έχει απόλυτη ισχύ ένα πολυχρησιμοποιημένο από τις περισσότερες τάσεις της αριστεράς αξίωμα: η αστική τάξη δεν έχει χρειάζεται αναγκαστικά δύο σχετικά σταθερούς και εναλλασσόμενους πόλους του πολιτικού συστήματος ώστε να διατηρείται η σταθερότητα και να εκτονώνονται – ενσωματώνονται οι λαϊκές τάξεις. Παράλληλα, αυτή την ευρύτερη περίοδο, ο συνασπισμός εξουσίας στην Ελλάδα κυριαρχείται από μερίδες του κεφαλαίου που εξαρτώνται λιγότερο από ότι στο παρελθόν από μια μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή καπιταλιστική

στρατηγική. Η ορατή ανάκαμψη των κερδών και του ποσοστού κέρδους δεν επιτυγχάνεται μέσα από μία σημαντική ανάκαμψη της καπιταλιστικής συσσώρευσης, αλλά από την συμπίεση της αξίας της εργατικής δύναμης και τις ευκαιρίες που διαμορφώνονται από την μείωση της αξίας του φυσικού πλούτου αλλά και των δημόσιων υποδομών εξαιτίας της κρίσης. Στη βάση αυτής της εξέλιξης, εκτός των άλλων, βρίσκεται η απόλυτη στήριξη στην παρούσα φάση της ελληνικής αστικής τάξης στη Ν.Δ..

Οι εκλογικές επιδόσεις της Αριστεράς: Μάχη από χειρότερες θέσεις για το λαϊκό κίνημα

Ως προς την αριστερά, τα αποτελέσματα των εκλογών επίσης αποτυπώνουν μία συντηρητική μετατόπιση, στο βαθμό που ο μοναδικός πόλος που ενισχύεται είναι το ΚΚΕ. Κατέγραψε επιτυχία σε πλευρές της πολιτικής του στρατηγικής, όπως ήταν η διεύρυνση της εκλογικής του επιρροής και η δυνατότητα να είναι η μόνη δύναμη της αριστεράς με κοινοβουλευτική έκφραση. Σημαντικός παράγοντας που οδήγησε στην αύξηση της εκλογικής του επιρροής είναι η διατήρηση οργανωμένων δυνάμεων, γεγονός που του επιτρέπει να έρχεται σε άμεση επαφή με τμήματα των λαϊκών στρωμάτων σε συνθήκες ρευστής πολιτικής τοποθέτησης για ένα τμήμα τους. Ωστόσο, εκτός αυτού, ενισχύθηκε από τα ΜΜΕ που επιχείρησαν να το εξωραΐσουν, παρουσιάζοντάς το ως «σοβαρό και σταθερό» κόμμα της αριστεράς, στο βαθμό που, από το ίδιο το σύστημα, το ΚΚΕ αναγνωρίζεται ως ένα κόμμα διαμαρτυρίας που, σε κάθε κρίσιμη στιγμή, έχει αποτελέσει παράγοντα σταθεροποίησης και αριστερό άκρο του συστήματος. Είναι αποκαλυπτική η ερμηνεία του εκλογικού αποτελέσματος από το ίδιο το ΚΚΕ, ως δικαίωση της στρατηγικής του την περίοδο 2012 – 2015, δηλαδή, μεταξύ άλλων, της στάσης του για το κίνημα των πλατειών, το δημοψήφισμα, την πολιτική του θέση για την ευρωζώνη. Έτσι, είναι ανεξήγητο το κάλεσμα για ανοιχτή ή και έμμεση υποστήριξή του από ορισμένες τάσεις της ριζοσπαστικής αριστεράς, όταν αξιολογεί ως επιτυχημένη μία πολιτική στρατηγική με την οποία αντιπαρατέθηκε όλος αυτός ο χώρος εδώ και 13 χρόνια. Στη μεγάλη εικόνα, το ΚΚΕ δεν κατόρθωσε να προσελκύσει παρά ένα πολύ μικρό τμήμα των ψηφοφόρων που απομακρύνθηκαν από το ΣΥΡΙΖΑ. Παρά τη σχετική επιτυχία του, όσο θα αποκρυσταλλώνονται τα αποτελέσματα των νεοφιλελεύθερων, αυταρχικών μέτρων και όσο θα προχωρούν οι ιδεολογικές μετατοπίσεις, τα πεδία και οι δυνατότητες πολιτικής πρακτικής θα συρρικνώνονται και για το ίδιο εφόσον δεν αλλάξει πολιτικό προσανατολισμό.

Ένα τμήμα της αριστερόστροφης, αδιαμόρφωτης ψήφου στρέφεται προς την Πλεύση Ελευθερίας που, όμως, δεν μπορεί να τοποθετηθεί στην αριστερά. Η επιρροή της διογκώθηκε μεταξύ άλλων από τα μεγάλα ΜΜΕ, αφού, μέχρι ενός σημείου, στηρίχθηκε αποφασιστικά από τμήματα των κέντρων εξουσίας και της ολιγαρχίας για να ανακόψει την επιρροή του ΣΥΡΙΖΑ αλλά και αριστερών σχηματισμών, όπως του ΜέΡΑ25 – Συμμαχία για τη Ρήξη.

Το αποτέλεσμα του ΜέΡΑ25 – Συμμαχία για τη Ρήξη αποτελεί πολιτική αποτυχία για τη συμμαχία, αλλά και για την αριστερά συνολικότερα. Σε μεγάλο βαθμό, το αποτέλεσμα των εκλογών του Ιουνίου είχε ήδη κριθεί από την αρνητική δυναμική του αποτελέσματος του Μαΐου, κάτι που δεν μπορούσε να αντιστραφεί στον λίγο διαθέσιμο χρόνο. Σε αυτό το πλαίσιο, το γεγονός ότι συγκρατήθηκαν δυνάμεις αποτελεί μια παρακαταθήκη μέσα στην ευρύτερη αρνητική συνθήκη. Ένα από τα βασικότερα

προβλήματα ήταν ότι το ΜέΡΑ25, κατά τη διάρκεια της προηγούμενης τετραετίας, δεν κατόρθωσε να συγκροτήσει οργανικούς δεσμούς με τμήματα των λαϊκών τάξεων, έστω σε μικρή κλίμακα. Επομένως, σε μεγάλο εύρος της επικράτειας, η πολιτική απεύθυνση της Συμμαχίας διαμεσολαβήθηκε σε μεγάλο βαθμό από τα ΜΜΕ και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Το γεγονός αυτό περιόριζε τις δυνατότητες οριοθέτησης των απωλειών που παρήγαγε η στοχοποίηση του ΜέΡΑ25 από το σύνολο των κομμάτων και των μεγάλων ΜΜΕ. Με δεδομένη την έλλειψη οργανικών σχέσεων και τις οργανωτικές αδυναμίες, τα όποια λάθη τακτικής παρήγαγαν πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα. Ο προσανατολισμός σε ένα οιονεί κυβερνητικό πρόγραμμα, ακόμα και αν αυτό έφερε στοιχεία ρήξεων με βασικούς άξονες της νεοφιλελεύθερης στρατηγικής (κόκκινα δάνεια, αναπτυξιακή τράπεζα, ανάκτηση ελέγχου του τραπεζικού συστήματος, κατάργηση του Υπερταμείου, αμφισβήτηση του δημόσιου χρέους κ.λπ.), ήταν αναντίστοιχος για ένα μικρό αριστερό σχηματισμό στο όριο του 3%, ενώ ο δημόσιος λόγος ήταν σε ορισμένες περιπτώσεις αντιφατικός και σύνθετος.

Ωστόσο, καθοριστικό ρόλο έπαιξε η επιτυχής διαχείριση του ΜέΡΑ25 - Συμμαχία για τη Ρήξη από τους μηχανισμούς των κέντρων εξουσίας. Ο συντονισμός των μεγάλων ΜΜΕ – και όχι μόνο – και η στοχοπροσήλωση στο ΜέΡΑ25 – Συμμαχία για τη Ρήξη και σε ένα μόνο πρόσωπο, ήταν δύσκολο να αντιμετωπιστεί, ιδιαίτερα στο βαθμό που η Συμμαχία μπήκε στο στόχαστρο και όλων των πολιτικών κομμάτων.

Πίσω από αυτά τα τακτικά λάθη και αδυναμίες αναδεικνύονται λάθη στρατηγικής που αφορούν συνολικότερα τον ευρύτερο χώρο της αριστεράς, αλλά και τον ΣΥΡΙΖΑ. Υπήρξε σοβαρή αδυναμία κατανόησης και επικοινωνίας με τις διεργασίες που συντελούνται στα λαϊκά στρώματα, αλλά και του γεγονότος ότι όποια καύσιμα υπήρξαν από την άνοδο του ΣΥΡΙΖΑ, το δημοψήφισμα και την ακόλουθη ρήξη έχουν περιορισθεί. Η επιτυχία της Ν.Δ., η αποτυχία του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και η αποτυχία του ΜέΡΑ25 – Συμμαχία για τη Ρήξη σχετίζονται με την απόρριψη του ενδεχομένου επανάληψης μίας συνθήκης κρίσης όπως αυτή του 2015. Αυτή εισπράχθηκε ως τραύμα από ευρύτατα στρώματα, όχι μόνο εύπορα, αλλά και όσα διαθέτουν μία σχετικά σταθερή εργασία ή και σύνταξη, αλλά και ως διάψευση από εκείνα τα στρώματα που εξακολουθούν να συμπιέζονται στην διαδικασία της κρίσης και της αναδιάρθρωσης. Η επιμονή στο ρήγμα που άνοιξε το 2015 και κορυφώθηκε με το δημοψήφισμα δεν λάμβανε υπόψη την συνολικότερη αλλαγή του ταξικού και ιδεολογικού συσχετισμού που έχει συμβεί τα τελευταία οκτώ χρόνια.

Επιπλέον αναδείχθηκε ότι, εκτός από την εξάντληση των εκλογικών δεξαμενών του ΟΧΙ, υπάρχει και μίας μορφής εξάντληση των πολιτικών δεξαμενών του χώρου που προέκυψε από την ρήξη του 2015, που αφορά όλες τις μορφές αριστερής διαφωνίας από τη ρήξη στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και από τις ρήξεις στο εσωτερικό της ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Ορισμένες δυνάμεις της ριζοσπαστικής αριστεράς έχασαν μία μοναδική ευκαιρία να επιδράσουν σε ένα κρίσιμο πολιτικό συσχετισμό. Σε πολιτικό επίπεδο, έκαναν το ίδιο λάθος που έκανε η ΑΝΤΑΡΣΥΑ το 2015, χωρίς να αντιλαμβάνονται ότι σε ένα τοπίο όπου δεν υπάρχει καμία πολιτική εκπροσώπηση ενός ριζοσπαστικού αριστερού ρεύματος, δεν υπάρχει έδαφος για επαναδιαπραγματεύσεις και πολιτικές αναδιατάξεις. Όπως επίσης πόσο μεγάλη

είναι η απόσταση που διατηρούν από τα λαϊκά στρώματα και πόσο μικρή είναι η πραγματική πολιτική εμβέλεια όλων αυτών των χώρων όταν είναι κατακερματισμένοι και οχυρώνονται πίσω από επιμέρους ιδεολογικές μονομέρειες.

Σε ό,τι αφορά στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ, τα αποτελέσματά της περιστράφηκαν γύρω από το ίδιο κέντρο βάρους που κινούνται με φθίνουσα πορεία εδώ και δέκα και πλέον χρόνια. Τα προβλήματα είναι δομικά πολιτικά και ιδεολογικά. Η επιμονή στην προσέγγιση των λαϊκών μαζών με μία πολιτική αναφορά στην «αντικαπιταλιστική ανατροπή και στην επανάσταση», που συνεχίζεται και μετά από αυτή την πορεία, είναι αυταναφορική, αυτάρεσκη και αναποτελεσματική. Σε μία ιστορική περίοδο βαθύτατης κρίσης του ελληνικού καπιταλισμού, που εκατομμύρια εργαζόμενοι μετακινήθηκαν πολιτικά και εκλογικά προς τα αριστερά και μετά κατευθύνθηκαν είτε στην αντίστροφη πορεία, είτε στην αποχή, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ βρέθηκε σε επίπεδα πολιτικής επιρροής χαμηλότερα από αυτά των πρόδρομων δυνάμεών της στις δεκαετίες των ‘90 και 2000.

Ενίσχυση της αστικής στρατηγικής, με τις αντιφάσεις της να επιμένουν, και ο αναγκαίος αναπροσανατολισμός της αριστεράς

Σήμερα, αποτυπώνεται ένας συσχετισμός που, για πρώτη φορά μετά τη μεταπολίτευση, εμπεριέχει ένα τόσο ισχυρό πολιτικό προβάδισμα για τη ΝΔ και, σε πρώτο χρόνο, δίνει χώρο για σημαντική επιτάχυνση της πολιτικής της και, υπό προϋποθέσεις, μεσομακροπρόθεσμη κυριαρχία της στο πολιτικό σκηνικό. Ταυτόχρονα η παρουσία της αριστεράς, αλλά και ευρύτερα όποιων δυνάμεων προτάσσουν στοιχεία κάποιας αναδιανομής ή και ηπιότερης διαχείρισης, εμφανίζεται περιορισμένη. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα υπάρχουν αντιφάσεις ή περιθώρια κοινωνικών αγώνων και μετατοπίσεων, ούτε πρόκειται για έναν πολιτικό συσχετισμό που δεν μπορεί να αμφισβητηθεί. Ο επιθετικός και αυταρχικός χαρακτήρας της πολιτικής της ΝΔ, που θα εκδηλωθεί σε σύντομο χρόνο, θα διαμορφώσει δυσαρέσκεια. Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια έχει αποδειχθεί ότι οι πολιτικές και εκλογικές τοποθετήσεις χαρακτηρίζονται από μεγάλη ρευστότητα και έχουν αποδιαρθρωθεί οι οργανικές σχέσεις με τα πολιτικά κόμματα. Ο ελληνικός καπιταλισμός, παρά την ανάκαμψη και τη σχετική σταθεροποίηση, παραμένει αδύναμος και οι αντιφάσεις του θα εξακολουθήσουν να παράγουν αποτελέσματα, ιδιαίτερα στο βαθμό που η αστική στρατηγική προωθεί ένα μοντέλο ανάπτυξης με σημαντικά δομικά προβλήματα. Ωστόσο, δεν βρισκόμαστε στο 2009. Τότε, ο ελληνικός καπιταλισμός εισερχόταν σε μια τεράστια κρίση που οδήγησε, μαζί με την διαχείριση που επέλεξαν τα κέντρα εξουσίας, σε μια πρωτοφανή οικονομική και κοινωνική καταστροφή σε καιρό ειρήνης. Σήμερα, αντίθετα, υπάρχει μια σχετική σταθεροποίηση και η ανασυγκρότηση κάποιων κοινωνικών συμμαχιών, ενώ τα πληττόμενα στρώματα έχουν ως ένα βαθμό αποδεχθεί μια συνθήκη πολύ χαμηλών προσδοκιών μετά την απογοήτευση και την εμπέδωση του θεωρήματος ότι δεν υπάρχει εναλλακτική πολιτική. Όλα αυτά διαμορφώνουν νέες συνθήκες, που απαιτούν μια διαφορετική αφήγηση από την αριστερά, αλλά και νέες μορφές πρακτικών, με καθοριστικό το ρόλο της ενότητας και της κοινής δράσης.

Η δυνατότητα πολιτικών παρεμβάσεων σε αυτό το έδαφος απαιτεί επίμονη και επίπονη πολιτική

δουλειά. Η βασική πλευρά μίας τέτοιας κίνησης είναι η στροφή στην παρέμβαση στις λαϊκές μάζες με βάση μία πολιτική στρατηγική που να αφορά τα κυρίαρχα ζητήματα και μέτωπα που τις απασχολούν, με απλό και λαϊκό πολιτικό λόγο και πολιτικές πρακτικές που να είναι οικείες και να μπορούν να εμπλέξουν τμήματά τους. Που θα αναγνωρίζει την αμυντική φάση στην οποία βρίσκεται το κοινωνικό κίνημα και θα συνδυάζει τις απαραίτητες πολιτικές οριοθετήσεις με απαντήσεις σε ζητήματα πρώτης γραμμής για τις λαϊκές τάξεις , όπως η δημόσια υγεία, η δημόσια παιδεία, ο πληθωρισμός και η ακρίβεια, η στεγαστική κρίση. Ταυτόχρονα, είναι απαραίτητη η νέα επεξεργασία προγραμματικών στοιχείων που θα αμφισβητούν το μοντέλο ανάπτυξης του ελληνικού καπιταλισμού, παράλληλα με την αντίθεση στις ιμπεριαλιστικές ολοκληρώσεις. Μία τέτοια κατεύθυνση ενότητας θα πρέπει να πάρει και τη μορφή της ενότητας στη δράση και στις κινηματικές πρακτικές, με κοινό σχεδιασμό για το μαζικό κίνημα και τις συνδικαλιστικές παρατάξεις, με στόχο να ανασυγκροτηθούν παρεμβάσεις και να χτιστούν σχέσεις με, έστω μειοψηφικά, τμήματα των λαϊκών τάξεων. Διακριτό μέτωπο με μεγάλη σημασία πρέπει να είναι η αντιφασιστική πάλη.

Σε πολιτικό επίπεδο, θα πρέπει να κινηθούμε στην κατεύθυνση της συγκρότησης ενός δικτύου δυνάμεων, οργανώσεων, ανένταχτου δυναμικού, αγωνιστών και αγωνιστριών που έχουν αποσυρθεί από τις πολιτικές διεργασίες και άλλων που ενδέχεται να αναζητήσουν αριστερή διέξοδο στην κρίση του ΣΥΡΙΖΑ. Ένας τέτοιος χώρος θα πρέπει να περιλαμβάνει όλο το εύρος των δυνάμεων από το ΜέΡΑ25 έως τις δυνάμεις της ριζοσπαστικής αριστεράς που είναι διατεθειμένες να συμμετάσχουν σε μία κίνηση με τέτοια χαρακτηριστικά, με σχέσεις σεβασμού, ισοτιμίας και υπέρβασης διαφωνιών και ιστορικών αγκυλώσεων. Μία τέτοια διεργασία θα μπορούσε να δώσει δείγματα γραφής ήδη από τις αυτοδιοικητικές εκλογές, ιδιαίτερα στις Περιφέρειες, παράλληλα με τη στήριξη ενωτικών κατεβασμάτων στους δήμους, διαμορφώνοντας όρους και για τις ευρωεκλογές. Πλέον δεν μιλάμε για χαμένες ευκαιρίες, αλλά για την ανάγκη να οικοδομηθούν κοινωνικές και πολιτικές αντιστάσεις σε έναν πολύ αρνητικό συσχετισμό και με αυτή τη συνθήκη θα πρέπει να αναμετρηθούμε.